

T.C. SAYIŞTAY BAŞKANLIĞI

RİZE BELEDİYESİ

2014 YILI

SAYIŞTAY DENETİM RAPORU

Ekim 2015

İÇİNDEKİLER

1.	KAMU İDARESİNİN MALİ YAPISI VE MALİ TABLOLARIHAKKINDA BİLGİ	1
2.	DENETLENEN KAMU İDARESİ YÖNETİMİNİN SORUMLULUĞU	3
3.	SAYIŞTAYIN SORUMLULUĞU.....	3
4.	DENETİMİN DAYANAĞI, AMACI, YÖNTEMİ VE KAPSAMI.....	4
5.	DENETİM GÖRÜŞÜ.....	5
6.	DENETİM GÖRÜŞÜNÜ ETKİLEMİYEN TESPİT VE DEĞERLENDİRMELER	6
7.	EKLER.....	16

TABLÖLAR

Tablo 1: 2012 – 2014 Dönemi Bütçe Giderlerinin Ekonomik Sınıflandırma Açısından Seyri

Tablo 2: 2012 – 2014 Dönemi Bütçe Gelirlerinin Ekonomik Sınıflandırma Açısından Seyri

1. KAMU İDARESİNİN MALİ YAPISI VE MALİ TABLOLARI HAKKINDA BİLGİ

Rize Belediyesi'nde mali iş ve işlemler, 5018 Sayılı Kamu Mali Yönetimi ve Kontrol Kanunu'yla getirilen tahakkuk esaslı muhasebe sistemine uygun olarak düzenlenmekte ve uygulamalar, Mahalli İdareler Bütçe ve Muhasebe Yönetmeliği çerçevesinde gerçekleştirilmektedir.

Bütçe giderlerinin ekonomik sınıflandırmanın birinci düzeyi açısından dağılımı, aşağıda Tablo 1'de yer almaktadır. Buna göre bütçe giderlerinin üç yıllık süreçte sayısal olarak artış gösterdiği görülmektedir.

Tablo1: 2012 – 2014 Dönemi Bütçe Giderlerinin Ekonomik Sınıflandırma Açısından Seyri

GİDER TÜRÜ	2012	2013	2014
PERSONEL GİDERLERİ	8.299.199,48	9.612.720,68	10.375.497,56
SGK DEVLET PRİMİ GİDERLERİ	1.265.791,45	1.351.797,05	1.539.735,97
MAL VE HİZMET ALIMLARI	40.484.837,48	45.337.266,10	56.745.124,39
FAİZ GİDERLERİ	2.134.278,93	2.177.695,75	2.204.254,71
CARİ TRANSFERLER	2.096.521,23	2.271.612,24	2.400.830,22
SERMAYE GİDERLERİ	12.780.067,11	14.142.097,33	14.410.740,12
SERMAYE TRANSFERLERİ	0,00	0,00	0,00
BORÇ VERME	0,00	0,00	0,00
BÜTÇE GİDER TOPLAMI	67.060.695,68	74.893.189,15	87.676.182,97

Tablo 1'de gösterildiği üzere, personel, mal ve hizmet alımları ve cari transferler giderlerindeki artışa paralel olarak bütçe giderleri 2012 yılından 2014 yılına kadar % 30 oranında artış göstermiştir.

Tablo 2: 2012 – 2014 Dönemi Bütçe Gelirlerinin Ekonomik Sınıflandırma Açısından Seyri

GELİRİN TÜRÜ	2012	2013	2014
VERGİ GELİRLERİ	12.425.291,62	13.568.481,75	15.710.765,21
TESEBBÜS VE MÜLKİYET GELİRLERİ	17.666.368,36	19.781.042,10	20.812.429,60

ALINAN BAĞIŞ VE YAR. İLE ÖZEL GELİRLER	1.090.532,80	44.648,28	351.696,43
DİĞER GELİRLER	29.282.817,97	38.454.758,60	46.355.007,51
SERMAYE GELİRLERİ	1.944.861,38	7.832.035,20	5.250.808,40
BÜTÇE GELİRLERİ TOPLAMI	62.409.872,13	79.680.965,93	88.480.707,15
BÜTÇE GELİRLERİNDEN RED VE İADELER TOP.	28.322,96	101.030,65	44.242,31
NET BÜTÇE GELİRLERİ TOPLAMI	62.381.549,17	79.579.935,28	88.436.464,84

Tablo 2'deki veriler dikkate alındığında, diğer gelirlerdeki artışla birlikte bütçe 2012 yılından 2014 yılına kadar % 41 oranında artış göstermiştir. Ayrıca 3 yıllık gelir ve gider dengesi incelendiğinde, Rize Belediyesi tarafından gelir gider dengesinin gözetildiği ve 2014 yılı gelirlerinin giderlerinden fazla olduğu görülmüştür.

“Kamu İdaresi Hesaplarının Sayıştaya Verilmesi ve Muhasebe Birimleri ile Muhasebe Yetkililerinin Bildirilmesi Hakkında Usul ve Esaslar”ın 5’inci maddesi gereğince hesap dönemi sonunda Sayıştaya gönderilmesi gereken defter, tablo ve belgelerden aşağıda yer alanlar denetime sunulmuş olup denetim bunlar ile usul ve esasların 8’inci maddesinde yer alan diğer belgeler dikkate alınarak yürütülüp sonuçlandırılmıştır.

- Birleştirilmiş veriler defteri,
- Geçici ve kesin mizan,
- Bilanço,
- Kasa sayım tutanağı,
- Banka mevcudu tespit tutanağı,
- Alınan çekler sayım tutanağı,
- Menkul kıymet ve varlıklar sayım tutanağı,
- Teminat mektupları sayım tutanağı,
- Değerli kağıtlar sayım tutanağı,

- Taşınır kesin hesap cetveli ile taşınır hesabı icmal cetveli,
- Bütçe giderleri ve ödenekler tablosu,
- Bütçe gelirleri ekonomik sınıflandırılması tablosu,
- Faaliyet sonuçları tablosu.

Denetim görüşü, kamu idaresinin temel mali tabloları olan bilanço ve faaliyet sonuçları tablosuna verilmiştir.

2. DENETLENEN KAMU İDARESİ YÖNETİMİNİN SORUMLULUĞU

Denetlenen kamu idaresinin yönetimi, tabi olduğu muhasebe standart ve ilkelerine uygun olarak hazırlanmış olan mali rapor ve tabloların doğru ve güvenilir bilgi içerecek şekilde zamanında Sayıştaya sunulmasından, bir bütün olarak sunulan bu mali tabloların kamu idaresinin faaliyet ve işlemlerinin sonucunu tüm önemli yönleriyle doğru ve güvenilir olarak yansıtmasından ve ister hata isterse yolsuzluktan kaynaklansın bu mali rapor ve tabloların önemli hata veya yanlış beyanlar içermemesinden; kamu idaresinin gelir, gider ve malları ile bunlara ilişkin hesap ve işlemlerinin kanunlara ve diğer hukuki düzenlemelere uygunluğundan; mali yönetim ve iç kontrol sistemlerinin amacına uygun olarak oluşturulmasından, etkin olarak işletilmesinden ve izlenmesinden, mali tabloların dayanağını oluşturan bilgi ve belgelerin denetime hazır hale getirilmesinden ve sunulmasından sorumludur.

3. SAYIŞTAYIN SORUMLULUĞU

Sayıştay, denetimlerinin sonucunda hazırladığı raporlarla denetlenen kamu idarelerinin gelir, gider ve malları ile bunlara ilişkin hesap ve işlemlerinin kanunlara ve diğer hukuki düzenlemelere uygunluğunu tespit etmek, mali rapor ve tablolarının güvenilirliğine ve doğruluğuna ilişkin görüş bildirmek, mali yönetim ve iç kontrol sistemlerini değerlendirmekle sorumludur.

4. DENETİMİN DAYANAĞI, AMACI, YÖNTEMİ VE KAPSAMI

Denetimlerin dayanağı; 6085 sayılı Sayıştay Kanunu, genel kabul görmüş uluslararası denetim standartları, Sayıştay ikincil mevzuatı ve denetim rehberleridir.

Denetimler, kamu idaresinin hesap ve işlemlerinin kanunlara ve diğer hukuki düzenlemelere uygunluğunu tespit etmek ve mali rapor ve tablolarının kamu idaresinin tüm faaliyet ve işlemlerinin sonucunu doğru ve güvenilir olarak yansıttığına ilişkin makul güvence elde etmek ve mali yönetim ve iç kontrol sistemlerini değerlendirmek amacıyla yürütülmüştür.

Kamu idaresinin mali tabloları ile bunları oluşturan hesap ve işlemlerinin doğruluğu, güvenilirliği ve uygunluğuna ilişkin denetim kanıtı elde etmek üzere yürütülen denetimler; uygun denetim prosedürleri ve tekniklerinin uygulanması ile risk değerlendirmesi yöntemiyle gerçekleştirilmiştir. Risk değerlendirmesi sırasında, uygulanacak denetim prosedürünün belirlenmesine esas olmak üzere, mali tabloların üretildiği mali yönetim ve iç kontrol sistemleri de değerlendirilmiştir.

Denetimin kapsamını, kamu idaresinin mali rapor ve tabloları ile gelir, gider ve mallarına ilişkin tüm mali faaliyet, karar ve işlemleri ve bunlara ilişkin kayıt, defter, bilgi, belge ve verileri (elektronik olanlar dâhil) ile mali yönetim ve iç kontrol sistemleri oluşturmaktadır. Bu hususlarla ilgili denetim sonucunda denetim görüşü oluşturmak üzere yeterli ve uygun denetim kanıtı elde edilmiştir.

5. DENETİM GÖRÜŞÜ

Rize Belediyesi 2014 yılına ilişkin yukarıda belirtilen ve ekte yer alan mali rapor ve tablolarının tüm önemli yönleriyle doğru ve güvenilir bilgi içerdiği kanaatine varılmıştır.

6. DENETİM GÖRÜŞÜNÜ ETKİLEMİYEN TESPİT VE DEĞERLENDİRMELER

BULGU 1: Elektrik ve Doğalgaz Aboneliklerine Yönelik Giderlerin 126 Verilen Depozito ve Teminatlar Hesabı'nda İzlenmemesi

Mahalli İdareler Bütçe ve Muhasebe Yönetmeliğinin 126 Verilen Depozito ve Teminatlar Hesabı'na açıklama getiren 91 ve 92'inci maddelerinde aynen;

"Hesabın niteliği

MADDE 91 - (1) Bu hesap, kurumca bir işin yapılmasının üstlenilmesi veya bir sözleşmenin ya da diğer işlemlerin karşılığı olarak geri alınmak üzere diğer kamu idareleri veya kişilere verilen depozito ve teminat niteliğindeki değerlerin izlenmesi için kullanılır.

Hesabın işleyişi

MADDE 92 - (1) Verilen depozito ve teminatlar hesabına ilişkin borç ve alacak kayıtları aşağıda gösterilmiştir.

a) Borç

Verilen depozito ve teminatlar bu hesaba borç ilgili hesaplara alacak kaydedilir.

b) Alacak

Verilen depozito ve teminatlardan geri alınanlar veya mahsup edilenler bu hesaba alacak ilgili hesaplara borç kaydedilir." denilmektedir.

Söz konusu maddeler gereğince, bir iş veya sözleşme karşılığı olarak geri alınmak üzere verilen depozito ve teminatların 126 Verilen Depozito ve Teminatlar Hesabı'nda izlenmesi gerekmektedir. Ancak elektrik ve doğalgaz abonelikleri yapıldığında belediye tarafından dağıtım şirketlerine verilen teminatların 126 Verilen Depozito ve Teminatlar Hesabı'nda izlenmeyip 630 Giderler Hesabı kullanılarak doğrudan giderleştirildiği tespit edilmiştir.

Kamu idaresi cevabında; "Elektrik veya doğalgaz aboneliklerine yönelik yapılan depozito ve teminat ödemeleri '126 Verilen Depozito ve Teminatlar' hesabında izlenecek olup gerekli işlemler yapılacaktır" denilmektedir.

Sonuç olarak Kurum tarafından bulguda belirtilen hususa iştirak edilmiştir.

Öneri:

Mevzuata uyulması ve gerekli takiplerin yapılması önerilir.

BULGU 2: Memur Personelden Yapılacak Maaş Kesintilerinin (Askerlik, Ücretsiz İzin vb.) 140 Kişilerden Alacaklar Hesabında İzlenmemesi

Mahalli İdareler Bütçe ve Muhasebe Yönetmeliğinin 140 Kişilerden Alacaklar Hesabı'na açıklama getiren 99 ve 100'üncü maddelerinde aynen;

"Hesabın niteliği

MADDE 99 - (1) *Bu hesap, faaliyet alacakları ve kurum alacakları dışında kalan alacakların izlenmesi için kullanılır.*

Hesaba ilişkin işlemler

MADDE 100 - (1) *Kişilerden alacaklar hesabına ilişkin işlemler aşağıda gösterilmiştir.*

a) *Kişilerden alacakların doğuşu*

Kişilerden alacaklar hesabına alınarak takibi gereken alacaklar;

1 - Sayıştay ve diğer mahkemelerce verilip ilgili dairelerden kuruma tebliğ olunan ilamlarla,

2 - Denetim elemanlarının yaptıkları inceleme ve denetimler veya idare amirlerinin yaptıkları kontroller sonucunda düzenleyecekleri raporlarla,

ortaya çıkar.

b) *Kişilerden alacaklar hesabına borç kaydedilecek tutarlar*

1 - Bütçe giderleri hesabına borç kaydı suretiyle ödenerek gerek yılı içinde, gerek yılı

geçtikten sonra belgeler ve kayıtlar üzerinde yapılan incelemeler sonunda, fazla veya yersiz ödendiğinin anlaşılması üzerine Sayıştay ve mahkeme ilamları ile borç hükmolunan,

2 - Denetim elemanlarının yaptıkları inceleme ve denetimler veya idare amirlerinin yaptıkları kontroller sonucunda düzenledikleri raporlarca tespit olunan,

3 - Ayniyatın çalınmasından, kaybedilmesinden, kanunsuz veya yersiz harcanmasından dolayı doğan zararlara ait olmak üzere dairelerce bildirilen miktarlarla Sayıştay ve diğer mahkemelerce bu doğrultuda hüküm altına alınan,

4 - Bütçe giderleri hesabı dışındaki diğer hesaplara borç veya alacak kaydı suretiyle verildiği, alındığı veya gönderildiği halde çalınan, zayi olan, fazla veya yersiz verilen veya noksan çıkan,

5 - Bütçe içi veya bütçe dışı olarak verildiği veya gönderildiği halde süresinde mahsup edilmeyen veya zimmete geçirilen avans ve krediler,

6 - Tahsildar, veznedar veya bu işlerle görevlendirilmiş bulunan memur ve mutemetler tarafından alındı veya diğer resmi belgeler karşılığında tahsil edildikten sonra zimmete geçirilen veya kaybedilen,

tutarlar kişilerden alacaklar hesabına alınır.

(2) Bu hesapta kayıtlı tutarlar için tahakkuk ettirilecek faizler de bu hesapta izlenir.

(3) Sayıştay ve mahkemelerce verilen ilam ve kararlar incelenerek daha önce hesaplara alınan tutarların haricindekiler aynen kayda geçirilir.

c) Alacak izleme dosyaları ve alacak sıra numaraları

..... ” denilmiştir.

Ücretsiz izin veya askerlik görevi nedeniyle işten ayrılan personele maaşı peşin ödendiği için çalışmadığı günlerin ücretinin hesaplanması ve bulunan tutarın 140- Kişilerden Alacaklar Hesabında izlenmesi gerekirken, bu yönde bir kayıt yapılmaksızın ilgili kişilerin işe başladıklarında doğrudan maaşlarından kesinti yapıldığı tespit edilmiştir.

Kamu idaresi cevabında; "Memur personelden yapılan askerlik, ücretsiz izin vb. kesintilerde kullanılmayan 140 'Kişilerden Alacaklar Hesabı' bundan sonra yapılacak olan kesintilerde kullanılacaktır" denilmektedir.

Sonuç olarak Kurum tarafından bulguda belirtilen hususa iştirak edilmiştir.

Öneri:

Mevzuata uyulması ve gerekli takiplerin yapılması önerilir.

BULGU 3: Yazılım Hizmetlerine Yönelik Giderlerin 260 Haklar Hesabında İzlenmemesi

Mahalli İdareler Bütçe ve Muhasebe Yönetmeliğinin ilgili hesaba ilişkin açıklama getiren 186 ve 187'inci maddelerinde aynen;

"Hesabın niteliği

MADDE 186 - (1) Bu hesap, bedeli karşılığı edinilen hukuki tasarruflar ile belirli alanlarda tanınan kullanma ve yararlanma gibi hak ve yetkiler dolayısıyla yapılan ve ekonomik değer taşıyan harcamaların izlenmesi için kullanılır.

Hesabın işleyişi

MADDE 187 - (1) Haklar hesabına ilişkin borç ve alacak kayıtları aşağıda gösterilmiştir.

a) Borç

1 - Bütçeye gider kaydıyla edinilen haklar bir taraftan bu hesaba borç, kesintiler ilgili hesaba, ödenecek tutar 103-Verilen Çekler ve Gönderme Emirleri Hesabı veya ilgili diğer hesaplara alacak; diğer taraftan 830-Bütçe Giderleri Hesabına borç, 835-Gider Yansıtma Hesabına alacak kaydedilir.

2-Yönetmeliğin yürürlük tarihinden önce mevcut olan haklardan envanteri yapılanlar tespit edilen değerleri üzerinden bu hesaba borç, 500-Net Değer/Sermaye Hesabına alacak kaydedilir.

3-Alacaklarına karşılık alınan haklar, intikale esas değerleri üzerinden bu hesaba borç, ilgili hesaplara alacak kaydedilir.

4-Bu hesapta kayıtlı tutarlar ile bunlara ilişkin birikmiş amortismanların yılsonunda yeniden değerlemeye tabi tutulması sonucu ortaya çıkan değer artışları bu hesaba borç, 268-Birikmiş Amortismanlar Hesabına ve 522-Yeniden Değerleme Farkları Hesabına alacak kaydedilir.

b) Alacak

1 - Satılan hakların satış bedeli, 100-Kasa Hesabı, 102-Banka Hesabı veya ilgili diğer hesaplara borç, kayıtlı değeri bu hesaba, net değeri ile satış bedeli arasında varsa lehte fark 600-Gelirler Hesabına alacak, (net değeri ile satış bedeli arasındaki aleyhte fark 630-Giderler Hesabına borç) ayrılan amortismanı 257-Birikmiş Amortismanlar Hesabına, ortaya çıkan değer artışları 522-Yeniden Değerleme Farkları Hesabına borç, diğer taraftan satış bedeli 805-Gelir Yansıtma Hesabına borç, 800-Bütçe Gelirleri Hesabına alacak kaydedilir.

2-Ortadan kalkan haklar kayıtlı değerleri üzerinden bu hesaba alacak, ayrılan amortisman tutarı 268-Birikmiş Amortismanlar Hesabına, ortaya çıkan değer artışları 522-Yeniden Değerleme Farkları Hesabına, kalanı 630-Giderler Hesabına borç kaydedilir.

3-Bu hesapta kayıtlı tutarlar ile bunlara ilişkin birikmiş amortismanların yılsonunda yeniden değerlemeye tabi tutulması sonucu ortaya çıkan değer azalışları bu hesaba alacak, 268-Birikmiş Amortismanlar Hesabına ve 522-Yeniden Değerleme Farkları Hesabına borç kaydedilir.” denilmiştir.

Söz konusu maddeler gereğince, imtiyaz, patent, lisans, ticari marka ve unvan gibi bir bedel ödenerek elde edilen bazı hukuki tasarruflar ile kamu otoritelerinin işletmeye belirli alanlarda tanıdığı kullanma, yararlanma gibi yetkiler dolayısıyla yapılan harcamaların bu hesapta takip edilmesi gerekmektedir.

Bir firma tarafından geliştirilen yazılım programının idare tarafından bedeli karşılığında kullanılması karşılığında yapılan giderler 260 Haklar hesabına borç, ödenecek tutar, 103-Verilen Çekler ve Gönderme Emirleri Hesabı veya ilgili diğer hesaplara alacak; diğer taraftan 830-Bütçe Giderleri Hesabına borç, 835-Gider Yansıtma Hesabına alacak kaydedilmesi gerekirken 630 nolu Giderler Hesabına kayıt yapılarak doğrudan giderleştirilmiştir.

Kamu idaresi cevabında; "630'lu giderler hesabına kaydedilip doğrudan giderleştirilen yazılım hizmetlerine yönelik gider tahakkukları bundan sonra 260 haklar hesabında izlenecektir" denilmektedir.

Sonuç olarak Kurum tarafından bulguda belirtilen hususa iştirak edilmiştir.

Öneri:

Mevzuata uyulması ve gerekli takiplerin yapılması önerilir.

BULGU 4: Belediyeye Ait Taşınmazları Kullanarak Elektronik Haberleşme Hizmeti Sunan Firmalardan Geçiş Hakkı Ücreti Alınmaması

Ulaştırma, Denizcilik ve Haberleşme Bakanlığının 27.12.2012 tarih ve 28510 sayılı Resmi Gazetede yayınlanan ve 01.01.2014 tarihinde yürürlüğe giren "*Sabit ve Mobil Haberleşme Altyapısı veya Şebekelerinde Kullanılan Her Türlü Kablo ve Benzeri Gerecin Taşınmazlardan Geçirilmesine İlişkin Yönetmeliği*" bu faaliyetlerin ücretlendirilmesine ilişkin düzenlemeler getirmiştir.

Yönetmeliğin Tanımlar başlıklı 4'üncü maddesinde;

d) Geçiş hakkı: *İşletmecilere; elektronik haberleşme hizmeti sunmak için gerekli şebeke ve altyapıyı kurmak, kaldırmak, bakım ve onarım yapmak gibi amaçlarla kamu ve özel mülkiyet alanlarının altından, üstünden ve üzerinden geçmeleri için tanınan hakları,*

e) Geçiş hakkı ücreti: *İşletmecinin, geçiş hakkı karşılığında geçiş hakkı sağlayıcısına ödeyeceği ücreti,*

f) Geçiş hakkı ücret tarifesi: *Ek-1'de yer alan Geçiş Hakkı Ücret Tarifesi Üst Sınırları Tablosunda belirtilen yerlerde, geçiş hakkını kullanacak işletmecilerden talep edilen ücretlerin üst sınırlarını gösteren fiyat tarifesini,*

g) Geçiş hakkı sağlayıcısı (GHS): *Geçiş hakkına konu olan kamuya ait ya da kamunun ortak kullanımında olan taşınmazlar da dahil olmak üzere taşınmazın sahipleri ve/veya taşınmaz üzerindeki hak sahiplerini,*

ğ) İşletmeci: *Yetkilendirme çerçevesinde elektronik haberleşme hizmeti sunan ve/veya elektronik haberleşme şebekesi sağlayan ve altyapısını işleten şirketi,*

..... olarak tanımlanmıştır.

Geçiş hakkı ücretleri başlıklı 9'uncu maddesinde de “Geçiş hakkı kullanımında gerçek ve özel hukuk tüzel kişilerine ait mülkiyet alanları dışında kalan yerler için GHS tarafından, geçiş hakkını kullanan işletmeciden talep edilen geçiş hakkı ücreti, Geçiş Hakkı Ücret Tarifesinde belirtilen fiyatları aşamaz” denilmektedir. Geçiş hakkı ücret tarifesi yönetmeliğin ekinde yer almıştır.

GEÇİŞ HAKKI ÜCRET TARİFESİ ÜST SINIRLARI TABLOSU

	Geçiş Hakkına Konu Taşınmazların ve Yerlerin Niteliği	Ücret Üst Sınırı (Yıllık)
1	Tapuda kamu kurum ve kuruluşları adına kayıtlı taşınmazlar	Metrekaresi, taşınmazın emlak vergisine esas asgari metrekare birim değerinin yüzde 2'si
2	Büyükşehir belediyeleri sınırları içerisinde kalan ve büyükşehir belediyelerinin tasarrufunda ve/veya sorumluluğunda olan yerler	Metresi 1,00.-TL
3	Büyükşehir belediyeleri sınırları içerisinde kalan ve ilçe belediyelerinin tasarrufunda ve/veya sorumluluğunda olan yerler	Metresi 0,70.-TL
4	Büyükşehir belediyeleri dışında kalan il belediyelerinin belediye ve mücavir alan sınırları içerisinde kalan ve il belediyelerinin tasarrufunda ve/veya sorumluluğunda olan yerler	Metresi 0,70.-TL
5	İlçe belediyeleri (büyükşehir belediyesi kapsamında kalan belediyeler hariç) ile belde belediyelerinin belediye ve mücavir alan sınırları içerisinde kalan ve ilçe veya belde belediyelerinin tasarrufunda ve/veya sorumluluğunda olan yerler	Metresi 0,50.-TL
6	Devlet karayolları, Devlet demiryolları, doğalgaz boru hatları, elektrik iletim hatları, su isale hatları ve benzeri tesislerin geçtiği güzergahlarda kalan yerler	Metresi 0,50.-TL
7	Köy yolları, Devletçe yapılan sulama tesisleri ve benzeri güzergahlarda kalan yerler	Metresi 0,5.-TL
8	Orman sayılan yerler	Metresi 1,00.-TL
9	Deniz, tabii ve suni göller ile akarsular ve kıyı alanları	Metresi 3,00.-TL
10	Türk Boğazları	Metresi 20,00.-TL
11	Metro, tramvay, tünel ve benzeri tesislerin sınırlarındaki yerler	Metresi 10,00.-TL
12	Yukarıdaki alanların dışında kalan yerler	Metresi 0,10.-TL

Yukarıdaki tarifeden de anlaşılacağı üzere il belediyelerinin 2014 yılı için en fazla 0.70 TL/m geçiş hakkı ücreti belirlemesi gerekmektedir. Dolayısıyla Rize Belediye Meclisi ücret tarifelerini belirlerken geçiş hakkı ücretlerine ilişkin de bir ücret alması gerekirken bu konuda herhangi bir düzenleme yapılmadığı ve 2014 yılı için bu hususa ilişkin bir gelir elde

edilmediği tespit edilmiştir.

Kamu idaresi cevabında; "Belediyeye ait taşınmazları kullanarak elektronik haberleşme hizmeti sunan firmalardan Geçiş Hakkı Ücreti alınmaması konusunda; konuyla ilgili gerekli çalışmalar yapılmaya başlanmış olup Geçiş Hakkı talep eden bir firmayla protokol imzalamış ve bu protokole istinaden belirlenmiş olan ücretin tahsilatı yapılmıştır. Söz konusu işleme ilişkin protokolün fotokopisi yazımız ekinde gönderilmiştir" denilmektedir.

Sonuç olarak Kurum tarafından bulguda belirtilen hususa iştirak edilmiştir.

Öneri:

Kurum tarafından mücavir alan sınırları dahilindeki diğer operatörlerle de gerekli yazışmaların yapılarak geçiş hakkı ücreti alınmasına yönelik protokollerin yapılması önerilir.

BULGU 5: Kamulaştırma İşlemlerinin Tapu ve Kadastro Genel Müdürlüğü Tarafından Belediyeye Bildirilmemesi

Rize Belediyesi mücavir alan sınırları içerisinde yapılmış olan kamulaştırma işlemlerinin Tapu ve Kadastro Genel Müdürlüğü tarafından ilgili belediyeye bildirilmediği; bu bildirim yapılmamış olması nedeniyle kamulaştırılan taşınmaz için beyan edilen emlak vergisi değeri ile kamulaştırma bedeli arasında fark oluşup oluşmadığı kontrol edilememektedir.

2942 sayılı Kamulaştırma Kanunu, "kamulaştırma bedelinin mahkemece tespiti ve taşınmaz malın idare adına tescili" başlıklı 10'uncu maddesinde "*..Bu tescil ve terkin işlemi sırasında mal sahiplerinin bu taşınmaz mal nedeniyle vergi ilişkisi aranmaz. Ancak, tapu dairesi durumu ilgili vergi dairesine bildirir.*" "Vergilendirme" başlıklı 39'uncu maddesinde ise "*Kamulaştırılan taşınmazın kamulaştırıldığı yıla ait emlak vergisi tarhına esas olan vergi değeri, kesinleşen kamulaştırma bedelinden az olduğu takdirde, kamulaştırma bedeli ile vergi değeri arasındaki fark üzerinden, cezalı emlak vergisi tarh olunur..*" hükümleri bulunmaktadır.

1319 sayılı Emlak Vergisi Kanunu, "Bildirim verme ve süresi" başlıklı 23'üncü maddesi "*Bu Kanununun 33'üncü maddesinde (8 numaralı fıkra hariç) yazılı vergi değerini*

tadil eden nedenlerin bulunması halinde (geçici ve daimi muafiyetten faydalanılması hali dahil) emlak vergisi bildirim verilmemesi zorunludur...Emlâkin bulunduğu yerdeki ilgili belediyeye verilir.”

" Vergi değerini tadil eden sebepler" başlıklı 33'üncü maddesi “..6. Bir bina veya arazinin takvim veya ifraz edilmesi veya mükellefinin değişmesi (Araziden bir kısmının istimlak edilmesi de ifraz hükmündedir.)”

"Usul hükümleri" başlıklı 37'inci maddesi “Bu Kanunda geçen "Vergi dairesi" tabiri, belediyeleri ifade eder.”

"Ödeme süresi" başlıklı 30'uncu maddesi “Devir ve ferağı yapılan bina ve arazinin, devir ve ferağın yapıldığı yıl ile geçmiş yıllara ait ödenmemiş Emlak Vergisinin ödenmesinden devreden ve devralan müteselsilen sorumlu tutulurlar. Devralanın mükellefe rücu hakkı saklıdır. Tapu daireleri devir ve ferağ işlemini, işlemin yapıldığı ayı takip eden ayın 15'inci günü akşamına kadar ilgili belediyelere bildirir.”

6083 sayılı Tapu ve Kadastro Genel Müdürlüğü Teşkilat ve Görevleri Hakkında Kanunun Döner Sermaye başlıklı 8'inci maddesi “(1) Genel Müdürlük, ürettiği her türlü tapu, kadastro, harita ve arşiv bilgi ve belgeleri ile sunduğu hizmetlerden gelir elde etmek üzere merkez veya bölge müdürlükleri bünyesinde döner sermaye işletmeleri kurar. (7) (Ek: 3/6/2014-6544/ 1 md.) Genel yönetim kapsamındaki kamu idareleri, köy tüzel kişileri ve kalkınma ajanslarının kanunlarla sayılan görevleriyle ilgili yapılacak tapu işlemlerinden ve veri paylaşımından döner sermaye hizmet bedeli tahsil edilmez...Veri paylaşımına ilişkin protokol veya sözleşmelerde, döner sermaye hizmet bedellerinin ödenmesine ilişkin usul ve esaslar düzenlenebilir.” Hükümlerini düzenlemektedir.

Gayrimenkul mülkiyetinin Kamu tüzel kişiliği adına tescil edildiği kamulaştırma işlemlerinin, mevzuat gereği ilgili belediyeye bildirilmemiş olması sonucu:

- Kamulaştırılarak kamu tüzel kişiliği adına tescil edilmiş olan gayrimenkule ilişkin daha önceden beyanname verilip verilmediği ve ya emlak vergisi ödenip ödenmediği,
- Kamulaştırılarak kamu tüzel kişiliği adına tescil edilmiş olan gayrimenkule ilişkin daha önceden gelen emlak vergisi borçlarının bulunup bulunmadığı,
- Kamulaştırılarak kamu tüzel kişiliği adına tescil edilmiş olan gayrimenkule

ilişkin Kamulaştırma Kanunundan kaynaklanan ek emlak vergisinin beyan edilip edilmediği, belediye tarafından kontrol edilememektedir.

- Bildirim yapılmamış olması nedeniyle beyanname verilmiş olan gayrimenkullerde kamu adına tescil tarihinden sonra tahakkuk yapılmaması gerekirken, eski malik adına tahakkuk yapılmaya devam etme riski bulunmaktadır.

Kamu idaresi cevabında; *"Kamulaştırma işlemlerinin Tapu ve Kadastro Genel Müdürlüğü tarafından Belediyeye bildirilmemesi hususunda; konuya ilişkin daha önce Rize Valiliği Tapu Müdürlüğü ile gerekli yazışmalar yapılmış olup, Tapu Müdürlüğü tarafından cevaben; Belediyelere gönderilmesi gereken bilgi formlarının gönderilmesi işleminin kaldırıldığı ve bu formların e-devlet üzerinden Tapu ve Kadastro Web Uygulaması olarak sunumuna başlandığı bildirilmiştir. Konuya ilişkin Çevre ve Şehircilik Bakanlığının yazısı ve Belediyemizin Rize Valiliği Tapu Müdürlüğü arasında yapılan yazışmalar yazımız ekinde gönderilmiştir"* denilmektedir.

Sonuç olarak Kurum tarafından bulguda belirtilen hususa iştirak edilmiştir.

Öneri:

Mevzuata uyulması ve gerekli takiplerin yapılması önerilir.

7. EKLER

Ek1: Kamu İdaresi Mali Tabloları

Rize Belediyesi 2014 Yılı Bilançosu

AKTİF				PASİF			
	2012 Yılı	2013 Yılı	2014 Cari Yılı		2012 Yılı	2013 Yılı	2014 Cari Yılı
1 DÖNEM VARLIKLAR	25.780.284,72	27.702.558,42	26.818.118,17	3 KISA VADELİ YABANCI KAYNAKLAR	15.177.863,86	21.776.025,97	31.136.586,34
10 Hazır Değerler	1.715.416,49	2.321.463,17	2.812.761,67	30 Kısa Vadeli İç Mali Borçlar	1.672.591,17	3.780.697,12	3.483.665,01
100Kısa Hesabı	3.478,59	4.885,39	5.321,09	300Banka Kredileri Hesabı	1.672.591,17	3.780.697,12	3.483.665,01
1001Banka Hesabı	559.718,20	997.045,21	608.059,42	31 Kısa Vadeli Dış Mali Borçlar	0,00	0,00	0,00
1003Varlıkların Çekler Ve Gönderme Emirleri Hesabı (-)	-37.161,17	-305.717,84	700	32 Faaliyet Borçları	8.538.864,73	9.616.337,87	17.176.504,31
1004Diğer Hazır Değerler Hesabı	8.016,93	8.016,93	8.016,93	320Büyük Emanetler Hesabı	8.538.864,73	9.616.337,87	17.176.504,31
1005Banka Kredi Kartlarından Alacaklar Hesabı	1.181.363,44	1.818.233,48	2.191.304,23	33 Emanet Yabancı Kaynaklar	1.682.040,03	2.308.206,89	3.164.201,23
11 Menkul Kıymetler	21.463,01	21.463,01	21.463,01	330Alınan Depozito Ve Teminatlar Hesabı	938.694,05	1.253.460,97	1.388.553,67
110Diğer Menkul Kıymet Ve Varlıklar Hesabı	21.463,01	21.463,01	21.463,01	333Emanetler Hesabı	745.345,97	1.051.809,22	1.178.647,56
12 Faaliyet Alacakları	12.579.612,37	14.875.494,18	14.874.935,42	34 Alınan Avanslar	0,00	0,00	0,00
120Gelirlerden Alacaklar Hesabı	0,00	0,00	0,00	35 Ödenecek Vergi ve Diğer Yükümlülükler	2.084.367,93	3.732.879,87	3.330.081,62
121Gelirlerden Takipçi Alacaklar Hesabı	11.375.523,80	12.008.742,11	13.842.114,54	350Ödenecek Vergi Ve Fonlar Hesabı	55.160,46	161.378,69	267.318,39
122Gelirlerden Tecrübi Ve Tehrikli Alacaklar Hesabı	9.482,77	1.436.725,82	62.938,18	351Ödenecek Sosyal Güvenlik Kesintileri Hesabı	212.876,93	254.534,64	308.225,95
123Diğer Faaliyet Alacakları Hesabı	1.194.605,80	1.430.026,25	969.881,69	360Fonlar Veya Diğer Kamu İdaraları Adına Yapılan Taahhütler	37.392,80	13.463,34	18.897,36
13 Kurum Alacakları	51.615,43	651.916,67	23.979,96	3603Kamu İdaraları Payları Hesabı	356.047,19	356.047,19	356.047,19
132Kurumca Verilen Borçlardan Alacaklar Hesabı	51.615,43	651.916,67	23.979,96	3609Vadesi Geçmiş, Emelenmiş Veya Takstitendirilmiş V	1.422.890,55	2.947.456,01	2.579.592,73
14 Diğer Alacaklar	510.369,84	503.244,88	601.279,53	37 Borç ve Giderler Karşılığı	0,00	163.023,38	1.480.141,38
140Gelirlerden Alacaklar Hesabı	510.369,84	503.244,88	601.279,53	372Kıdem Tazminatı Karşılığı Hesabı	0,00	90.020,38	1.030.141,38
1400Gelirlerden Alacaklar Hesabı	510.369,84	503.244,88	601.279,53	379Diğer Borç Ve Gider Karşılığı Hesabı	0,00	70.000,00	450.000,00
15 Stoklar	632.220,13	611.590,84	611.561,17	38 Gecikmiş Aylara Ait Gelirler ve Gider Tahakkukları	1.200.000,00	2.197.877,84	2.501.982,69
1501 Maddi Ve Materyal Hesabı	120.791,15	9.497,18	351.628,27	381Gider Tahakkukları Hesabı	1.200.000,00	2.197.877,84	2.501.982,69
1502 Ödenmeler	0,00	0,00	0,00	39 Diğer Kısa Vadeli Yabancı Kaynaklar	0,00	0,00	0,00
1503 Avans Ve Krediler Hesabı	0,00	0,00	0,00	391Hesaplanan Kurama Değer Vargisi Hesabı	46.552.991,88	38.218.028,08	20.975.400,00
1504 Personel Avansları Hesabı	0,00	0,00	286.190,47	4 UZUN VADELİ YABANCI KAYNAKLAR	21.517.907,07	16.008.049,54	13.500.000,00
1505Bütçe Dışı Avans Ve Krediler Hesabı	120.791,15	9.497,18	62.437,80	40 Uzun Vadeli İç Mali Borçlar	21.517.907,07	16.008.049,54	13.500.000,00
1506Mahsup Dönemine Aktarılan Avans Ve Krediler Hesabı	10.148.796,20	8.707.988,57	7.521.567,14	400Banka Kredileri Hesabı	0,00	0,00	0,00
19 Diğer Dönem Varlıkları	10.148.796,20	8.707.988,57	7.521.567,14	41 Uzun Vadeli Dış Mali Borçlar	0,00	0,00	0,00
190Devreden Katma Değer Vergisi Hesabı	10.148.796,20	8.707.988,57	7.521.567,14	43 Diğer Borçlar	8.556.841,92	4.664.578,59	2.310.000,00
191İndirilecek Katma Değer Vergisi Hesabı	0,00	0,00	0,00	43BKamuya Özen Entelektüel Veya Takstitendirilmiş Borç	8.556.841,92	4.664.578,59	2.310.000,00
2 DURAN VARLIKLAR	87.327.787,18	101.601.038,09	281.694.784,41	44 Alınan Avanslar	0,00	0,00	0,00
21 Menkul Varlıklar	0,00	0,00	0,00	47 Borç ve gider karşılıkları	2.713.217,05	4.545.400,00	3.065.400,00
22 Faaliyet Alacakları	3.233,03	5.003,91	2.456.314,05	47 Borç ve gider karşılıkları Hesabı	1.863.217,05	3.765.400,00	2.665.400,00
220Gelirlerden Alacaklar Hesabı	0,00	2.100,00	71.523,77	472Kıdem Tazminatı Karşılığı Hesabı	850.000,00	780.000,00	400.000,00
222Gelirlerden Tecrübi Ve Tehrikli Alacaklar Hesabı	3.233,03	2.903,91	2.383.390,28	48 Gecikmiş Aylara Ait Gelirler	13.765.025,84	13.000.000,00	10.500.000,00
23 Kurum Alacakları	0,00	0,00	0,00	481Gider Tahakkukları Hesabı	13.765.025,84	13.000.000,00	10.500.000,00
24 Mali Duran Varlıklar	2.993.650,00	9.339.723,48	10.308.231,03	49 Diğer Uzun Vadeli Yabancı Kaynaklar	0,00	0,00	0,00
240Mali Kuruluşlara Yatırılan Sermayeler Hesabı	2.993.650,00	2.993.650,00	7.314.431,03	5 ÖZ KAYNAKLAR	51.377.216,16	69.308.842,45	248.001.914,34
241Mali Ve Hizmet Üreten Kuruluşlara Yatırılan Sermaye	83.934.099,43	91.889.505,98	268.710.074,61	50 Net Değer-Sermaye	22.189.214,17	24.774.327,83	205.848.759,85
25 Maddi Duran Varlıklar	32.881.654,80	32.368.882,13	87.968.327,18	500Net Değer Hesabı	0,00	0,00	0,00
250Azami Ve Anzamlı Hesabı	77.856.237,78	90.273.182,28	112.281.588,97	52 İyonken Değerleme Farkları	25.009.431,72	32.292.393,52	34.297.784,84
251Yararlı Ve Yersiz Düzenlenen Hesabı	8.890.662,63	6.832.437,62	65.669.193,72	57 Geçmiş Yıllar Olumsuz Faaliyet Sonuçları Hesabı	25.009.431,72	32.292.393,52	34.297.784,84
252Binalar Hesabı	2.414.173,89	2.733.647,65	2.534.184,21	58 Geçmiş Yıllar Olumsuz Faaliyet Sonuçları	-3.104.391,53	0,00	0,00
253Yerleşim, Makine Ve Cihazlar Hesabı	4.089.688,16	4.628.294,20	7.244.048,61	59 Dönem Faaliyet Sonuçları	-3.104.391,53	0,00	0,00
254Teçhizat Hesabı	4.594.355,37	5.294.204,24	4.845.589,61	590Dönem Olumsuz Faaliyet Sonuçları Hesabı (-)	6.782.961,80	12.241.921,10	7.855.389,65
255Demirbaşlar Hesabı	-47.031.683,22	-51.491.820,58	-14.847.599,57	590Dönem Olumlu Faaliyet Sonuçları Hesabı	6.782.961,80	12.241.921,10	7.855.389,65
257Birikmiş Amortismanlar Hesabı (-)	288.990,00	1.220.675,44	2.814.742,87	PASİF TOPLAMI :	113.108.071,90	129.303.696,51	308.513.900,58
258Vapı İmkanında Olan Yatırımlar Hesabı	0,00	0,00	0,00				
26 Maddi Olmayan Duran Varlıklar	0,00	0,00	0,00				
260Gecikmiş Yıllara Ait Giderler	0,00	0,00	221.154,73				
29 Diğer Duran Varlıklar	396.804,72	396.804,72	2.767.293,65				
294Elden Çıkarılacak Stoklar Ve Maddi Duran Varlıklar	1.075.845,97	1.131.475,96	2.767.293,65				
299Birikmiş Amortismanlar Hesabı (-)	-679.041,25	-734.671,24	-2.546.128,93				
AKTİF TOPLAMI :	113.108.071,90	129.303.696,51	308.513.900,58				
BÜTÇE NOTLARI	2012 Yılı	2013 Yılı	2014 Cari Yılı	BÜTÇE NOTLARI	2012 Yılı	2013 Yılı	2014 Cari Yılı
B NAZİM HESAPLAR	5.902.236,82	6.739.245,85	8.994.122,39	B NAZİM HESAPLAR	5.902.236,82	6.739.245,85	8.994.122,39
91 Nakit Dışı Teminat ve Kiplene Ait Menkul Kıymet H	5.902.236,82	5.963.020,42	7.600.341,91	91 Nakit Dışı Teminat ve Kiplene Ait Menkul Kıymet H	5.902.236,82	5.963.020,42	7.600.341,91
910Teminat Mektupları Hesabı	5.902.236,82	5.963.020,42	7.600.341,91	911Teminat Mektupları Emanetleri Hesabı	5.902.236,82	5.963.020,42	7.600.341,91
92 Teahhüt Hesapları	0,00	786.225,43	1.393.790,48	92 Teahhüt Hesapları	0,00	786.225,43	1.393.790,48
920Kıdem Tazminatları Hesabı	0,00	786.225,43	1.393.790,48	921Gider Tahakkütleri Karşılığı Hesabı	0,00	786.225,43	1.393.790,48
NOTLAR TOPLAMI :	5.902.236,82	6.739.245,85	8.994.122,39	NOTLAR TOPLAMI :	5.902.236,82	6.739.245,85	8.994.122,39

Rize Belediyesi 2014 Yılı Faaliyet Sonuçları Tablosu			
Hesap Kodu	Yar. Hesap Kodu	Gider Türü	Tutarı
630	01	Personel Giderleri	10.198.006,28
630	02	SGK Devlet Primi Giderleri	1.552.424,96
630	03	Mal Ve Hizmet Alım Giderleri	51.430.158,39
630	04	Faiz Giderleri	15.422,07
630	05	Cari Transferler	1.554.060,45
630	07	Sermaye Transferleri	
630	11	Değer ve Miktar Değişimleri Giderleri	67.640,00
630	12	Gelirlerin Ret ve İadesinden Kay. Giderler	9.847,78
630	13	Amortisman Giderleri	8.289.919,60
630	14	İlk Madde ve Malzeme Giderleri	5.998.811,63
630	20	Silinen Alacaklardan Kaynaklanan Giderler	73.940,10
Giderler Toplamı			79.190.231,26

600	01	Vergi Gelirleri	16.303.832,15
600	03	Teşebbüs ve Mülkiyet Gelirleri	19.769.920,59
600	04	Alınan Bağış ve Yardımlar ile Özel Gelirler	472.528,43
600	05	Diğer Gelirler	46.465.662,34
600	11	Değer ve Miktar Değişimleri Gelirleri	4.033.677,40
Gelirler Toplamı			87.045.620,91
Faaliyet Sonucu (+)			7.855.389,65

T.C. SAYIŞTAY BAŞKANLIĞI
06520 Balgat / ANKARA
Tel: 0 312 295 30 00; Faks: 0 312 295 48 00
e-posta: sayistay@sayistay.gov.tr
<http://www.sayistay.gov.tr>